

Stockholm 2010-01-14

REMISSYTTRANDE

Möjligheter till intensivodling av skog (MINT)

Skogsindustrierna har lämnats tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande. Våra synpunkter är följande.

För att uppnå Sveriges och EUs mål om minskade växthusgasutsläpp och ökad användning av förnyelsebar energi är det viktigt att öppna för möjligheten till intensivodling av skog.

Skogliga produkter är en förnybar källa till energi och träbaserade produkter vilka kan påverka växthusgasbalansen positivt. Dock tar det lång tid innan effekterna av intensivskogsbruk resulterar i betydande tillväxtökningar. Skogsindustrierna är därför positiva till utredningens förslag om att åtgärder för att öka tillväxten i skogen i Sverige bör startas omgående.

Utredningen har haft ett övergripande fokus och ger en bra kunskapssammanställning om de lagliga möjligheterna till intensivodling samt om hur intensivodlingen kan komma att påverka tillväxt, biologisk mångfald, mark, vatten, växthusgaser samt eventuella konflikter med andra intressen. Författarna har understrukt att mycket kunskap fortfarande saknas men anser ändå att möjligheterna är större än eventuella risker och att intensivodlingen ska få klartecken under förutsättning att tillväxtresultat och effekter på miljö, biologisk mångfald och andra intressen noga följs upp under en inledande period.

Ansatsen med adaptiv skötsel är därför välkommen och Skogsindustrierna stödjer utredningens förslag om att intresserade markägare och forskningsorganisationer ska kunna ingå ett avtal med myndigheterna om att starta intensivodling av skog vilken sedan löpande utvärderas för att öka kunskaperna om uppnådd tillväxt och påverkan på miljön, mångfalden och andra motstående intressen.

Utredningen behandlar flera olika metoder för att sköta skog, alla med olika förutsättningar. Att sedan samla alla dessa metoder under benämningen intensivodling och under ett och samma regelverk blir ohållbart.

Kraven på odling av contortatall i norra Sverige och kraven på upprepad gödsling av ungskogar borde skilja sig markant.

Vidare föreslås att odling av snabbväxande trädslag såsom hybridasp och poppel ska hamna inom regelverket för intensivodling medan odling av timmerproducerande och mer långsamt växande trädslag, såsom ek och körsbär, hamnar inom ett annat regelverk. Skogsindustrierna ser ingen anledning att lövträdsodling på nedlagd åkermark skall regleras olika beroende på vilket trädslag som odlas.

Flera av de metoder som lyfts fram i utredningen är redan i praktiskt bruk och bör ej falla under benämningen intensivodling och dess regelverk.

Det gäller till exempel odling av contortatall i norra Sverige och fastmarksgödsling av medelålders bestånd av gran och tall. Om dessa metoder hamnar i facket för intensivodling innebär det stora regelbegränsningar jämfört med dagens regelverk. Skogsindustrierna anser att så vitt skilda skötselmetoder som till exempel upprepad ungskogsgödsling och plantering av lövträd på nedlagd jordbruksmark inte kan behandlas med gemensamma bedömningar och inom ett regelverk.

Skogsindustrierna ställer sig bakom utredningens förslag om att intensivodling ska klassas som pågående markanvändning och att intensivodling med metoder som inte är tillåtna enligt dagens regelverk ska vara tillståndspliktiga.

Tillstånd ska sökas hos Skogsstyrelsen som då kan avgöra om föreslaget markområde har låga naturvärden och om lämplig metod/åtgärd/trädslag är vald. Skogsstyrelsen ska därefter kunna utfärda den dispens från gällande lagar som krävs för att intensivodlingen ska komma till stånd.

Skogsindustrierna förordar dock att varje ny metod, trädslag och åtgärd kräver enskild bedömning under tiden befintligt regelverk lämnas oförändrat och tills eventuellt behov av nytt regelverk uppstår.

Skogsindustrierna tycker att författarnas förslag om att regelrevisorer bör göras med stöd av ökad kunskap är klokt.

Intensivodling är bara tänkt att utföras om *området saknar beaktansvärd betydelse med hänsyn till biologisk mångfald och andra naturvärden, kulturmiljövärden, det rörliga friluftslivet och andra motstående intressen*. För att undvika konflikter och negativ påverkan på natur, miljö och kultur är det därför viktigt med samråd mellan markägare, experter och förespråkare för motstående intressen vid upptakten till intensivodling. Därför stödjer Skogsindustrierna författarnas förslag om att tydliggöra ansvars- och rollfördelningen då strategierna för intensivodling upprättas (sid 115 i utredningen).

Det är tänkt att intensivodling endast ska utföras på marker med låga naturvärden men påverkan på biologisk mångfald, mark och vatten anses ändå inte bli försumbar. Den biologiska mångfalden påverkas negativt av intensivodling bland annat på grund av homogenare (ofta monokulturer) och tätare bestånd.

För contortatallen framförs också eventuell spridning som ett potentiellt problem. Inom ramen för Skogsstyrelsens utredning om främmande trädslag (Meddelande 7-2009) har Skogsindustrierna framfört att Naturvårdsverket bör ta bort beteckningen *invasiv art* på contortatall då beteckningen saknar vetenskaplig grund.

Författarna gör bedömningen att miljöeffekterna blir acceptabla om intensivodlingens omfattning inte överskrider 10 % av skogsmarksarealen. Skogsindustriernas bedömning är att det är högst tveksamt om så stora arealer kommer att intensivodlas då intensivodling är mycket resurskrävande.

I utredningens scenario tas ingen generell hänsyn på intensivodlade ytor.

Skogsindustrierna anser att relevant generell hänsyn ska tas även på intensivodlade områden. Alternativet med att inte ta någon hänsyn alls i områden med intensivodling

och istället ha en koppling till ökad hänsyn på andra marker kan låta lockande men är svårt att genomföra i praktiken, vilket också omnämns i utredningen.

Utredningen visar att även vissa positiva effekter på den biologiska mångfalden kan uppkomma vid intensivodling och då främst vid plantering av lövträd. Inslag av generell hänsyn vid intensivodling av poppel och hybridasp borde också kunna ge stor nytta i form av ökad mängd grova träd samt död lövved i skogen vilket skulle gynna både svampar, insekter och vissa fågelarter.

Skogsmark och skog är heterogen och därför kommer stora sammanhängande arealer intensivodlad skog att bli sällsynt. Praktiska försök visar att ca 15 % av arealen som är lämplig för intensivodling inte blir intensivodlad på grund av till exempel avvikande markförhållanden.

Skogsindustrierna anser att det är viktigt att intensivodlingens effekter på biologisk mångfald, mark, vatten och växthusgaser utreds och följs upp noga under den inledande perioden med intensivodling.

Mårten Larsson
Skogsdirektör

Caroline Rothpfeffer
Skoglig rådgivare